

Lidia Mikołajuk

Książka w życiu współczesnego dziecka : animacja czytelnictwa dziecięcego i formy działalności Biblioteki Brytyjskiej na rzecz najmłodszych odbiorców literatury

Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum 15, 277-288

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Lidia Mikołajuk

**KSIĄŻKA W ŻYCIU WSPÓŁCZESNEGO DZIECKA.
ANIMACJA CZYTELNICTWA DZIECIĘCEGO
I FORMY DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEKI BRYTYJSKIEJ
NA RZECZ NAJMŁODSZYCH ODBIORCÓW LITERATURY**

DZIAŁALNOŚĆ BRITISH COUNCIL

British Council jest pozarządową instytucją, promującą kulturę i język angielski poza granicami Wielkiej Brytanii. Swoją działalność rozpoczęło w 1934 roku, a pierwsze placówki otwarto w Egipcie i Portugalii. Obecnie prowadzi sieć placówek w 109 krajach. Swoją działalność w Polsce zainicjowało w 1938 roku. Główne zadania realizowane w naszym kraju to:

- nauczanie języka angielskiego na kursach skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych. British Council prowadzi w kilku polskich miastach szkoły językowe, w których nauka języka angielskiego odbywa się na wszystkich poziomach : od początkującego do zaawansowanego oraz kursy dla profesjonalistów, gdzie można doskonalić słownictwo zawodowe m.in. medyczne, prawnicze i ekonomiczne,
- oferowanie w całej Polsce szerokiego zakresu brytyjskich egzaminów językowych profesjonalnych. Po zakończeniu kursu uczestnicy mogą przystąpić do egzaminu, potwierdzającego znajomość języka angielskiego. Uzyskują certyfikaty: PET (Preliminary English Test), FCE (First Certificate In English). CAE (Certificate In Advance English). CPE (Certificate of Proficiency In English).
- udzielanie informacji o możliwości podjęcia studiów i nauki języka angielskiego w Wielkiej Brytanii. W siedzibach British Council oraz bibliotekach brytyjskich dostępne są katalogi szkół językowych i uczelni brytyjskich. Osoby zainteresowane podjęciem nauki w Wielkiej Brytanii uzyskują pomoc w wypełnieniu aplikacji, uzyskują informację o terminach jej złożenia, formy płatności czy możliwości uzyskania stypendium lub pożyczki na cele naukowe.

- współpracę z polskimi i brytyjskimi instytucjami rządowymi i pozarządowymi na wszystkich poziomach systemu edukacji w celu zapewnienia jakości w edukacji i wymiany doświadczeń
- wspieranie współpracy polskich i brytyjskich instytucji w przeciwdziałaniu agresji w szkołach
- promocję innowacyjnych metod nauczania z wykorzystaniem najnowszych osiągnięć nauki i techniki
- rozwijanie umiejętności organizacyjnych i przywódczych wśród młodzieży poprzez sport
- organizację konferencji, seminariów i realizację polsko-brytyjskich projektów wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego Polski i Wielkiej Brytanii
- realizację programu w dziedzinie kultury i sztuki, współpracę z polskimi artystami, festiwalami instytucjami kulturalnymi, prezentację nowatorskich osiągnięć Wielkiej Brytanii w muzyce, literaturze, teatrze, modzie i wzornictwie.
- prowadzenie ośmiu Bibliotek Brytyjskich we współpracy z uniwersytetami polskimi¹
- udostępnianie czytelnikom Bibliotek Brytyjskich dostępu do Internetu, elektronicznych baz danych, nowoczesnych materiałów i programów do nauki języka angielskiego oraz bogatej kolekcji płyt DVD z filmami w oryginalnej wersji językowej

BIBLIOTEKA BRYTYJSKA W ŁODZI

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie różnych form działalności, jakie Biblioteka Brytyjska w Łodzi podejmuje na rzecz najmłodszych czytelników.

Biblioteka Brytyjska w Łodzi powstała w 1987 roku na podstawie umowy o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Łódzkim a British Council. Do zadań Uniwersytetu należy utrzymanie lokalu i personelu, zaś British Council zobowiązało się dostarczać książki, materiały promocyjne oraz organizować szkolenia dla bibliotekarzy.

¹ *British Council* [online] [dostęp 05.06.2008]. Dostępny w Internecie: <http://www.britishcouncil.org/pl/poland-who-we-are.htm> .

Zbiory Biblioteki Brytyjskiej są zróżnicowane i obejmują :

- literaturę piękną
- materiały do nauki języka angielskiego
- książki z dziedziny historii, geografii i sztuki
- materiały z zakresu metodyki nauczania języka angielskiego
- literaturę dla dzieci i młodzieży
- filmy na płytach DVD
- kasety audio audio płyty CD
- encyklopedie, słowniki i leksykony

Czytelnikami Biblioteki Brytyjskiej są zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci bez ograniczeń wiekowych.² Młodszy użytkownicy sięgają chętnie po literaturę młodzieżową (children literature). Dział ten obejmuje 436 woluminów i są to oryginalne wersje angielskich powieści. Można tu znaleźć utwory klasyków literatury dziecięcej *Kubuś Puchatek* (Winnie the Poch.) A.A.Milne, *Alicję w krainie czarów* (Alice in Wonderland) L.Carroll czy *Tajemniczy ogród* (Secred Garden) F..Hodgson Burnett. Cieszą się one niesłabnącym zainteresowaniem. Ogromną popularność przeżywają książki J.Rowling o przygodach młodego czarodzieja Harry'ego Pottera. Związane to jest zarówno z ich ekranizacją, jak i światową modą na magiczny świat Hogwardu. Kolejne części tego cyklu publikowane są z około dwuletnią częstotliwością, a na polskie tłumaczenie trzeba czekać kolejny rok. Dlatego niecierpliwi fani Harry'ego Pottera sięgają po wersję oryginalną dostępną w Bibliotece Brytyjskiej. Egzemplarze najnowszych części cyklu rzadko goszczą na półkach bibliotecznych, gdyż są rezerwowane z dużym wyprzedzeniem i zwykle oczekuje na nie kolejka czytelników.

Po pojawieniu się w kinach ekranizacji *Opowieści z Narnii* (Chronicles of Narnia) S. C. Lewisa czytelnicy zaczęli sięgać po książki tego autora. Niezwykle popularna jest również seria książek Francesci Simon, których głównym bohaterem jest Koszmarny Karolek (w oryginale Horrid Henry), nieznośny chłopiec, robiący złośliwe żarty rodzinie, kolegom i nauczycielom. Autorka zastosowała tu ciekawy zabieg stylistyczny, nadając postaciom przydomki, zaczynające się od tej samej litery, co imiona i oddające cechy ich charakteru. Było to duże wyzwanie dla tłumacza i tak np. Perfect Peter w polskiej wersji stał się Doskonałym Damiankiem³.

² *Biblioteka Brytyjska* [online] [dostęp 30.05.2008] Dostępny w Internecie : http://www.librarynet.pl/lodz/Charakterystyka_biblioteki.htm .

³ F. Simon, *Koszmarny Karolek*, tł. M. Makuch, Kraków 2002.

Wśród innych współczesnych autorów brytyjskich, których książki znalazły się w zbiorach Biblioteki Brytyjskiej, warto wymienić : Jacquelin Wilson, Roalda Dahla, Meg Cabot, Philipa Pullmana i J. R. R. Tolkiena.

Obok działu Children Literature w Bibliotece Brytyjskiej urządzono tzw. Junior Corner czyli kącik dla dzieci. Jest to niski kontener, w którym umieszczono bogato ilustrowane książki z bajkami dla najmłodszych. W tym dziale największą popularnością cieszy się seria książeczek o przygodach pieska Spota, autorstwa Erica Hella. W kąciku dla najmłodszych obok kontenera z książkami ustawiono niską półkę z zabawkami i kredkami, którymi dzieci mogą się pobawić, podczas, gdy ich rodzice zajęci są poszukiwaniem i wypożyczaniem książek.

Nie wszyscy młodzi czytelnicy znają język angielski na poziomie pozwalającym im czytać powieści w oryginale. Dla nich przygotowano uproszczone wersje. Są to książki publikowane przez brytyjskie wydawnictwa z myślą o obcokrajowcach, uczących się języka angielskiego. Ich poziom jest zróżnicowany, od wersji dla początkujących (beginners), po książki dla czytelników z zaawansowaną znajomością języka (advanced). Jednak nawet te na poziomie zaawansowanym różnią się od wersji oryginalnej. Zachowana jest treść i główne wątki, ale słownictwo dostosowane do możliwości obcokrajowców.

Do niektórych książek dołączone są płyty CD lub kaset magnetofonowe. Pozwala to czytelnikom na jednoczesne słuchanie poprawnej wymowy i doskonalenie umiejętności rozumienia ze słuchu. Każda z takich książek zawiera mały słownik wyrazów użytych w powieści oraz zestaw ćwiczeń, sprawdzających stopień zrozumienia przeczytanego tekstu.

Publikacją uproszczonych wersji powieści zajmują się takie wydawnictwa jak : Oxford University Press, Longman, Penguin czy Collins. W ten sposób wydano książki m.in. Arutra Conan_Doyla, Roberta Louisa Stevensona czy Iana Fleminga. Natomiast seria zatytułowana *Oxford Gradem Reader* wydawnictwa OUP prezentuje skrócone wersje klasycznych bajek. W jej ramach ukazały się takie tytuły jak *Kopciuszek (Cinderella)*, *Czerwony Kapturek (Little Red Riding Hood)* czy *Brzydkie kaczątko (Ugly Duckling)*.

PROJEKTY BRITISH COUNCIL

British Council organizuje w sieci bibliotek brytyjskich imprezy promujące literaturę angielską. Jedną z nich był projektu *Magic Pencil*. Głównym elementem tego projektu w roku 2005 była wystawa książek dla dzieci

oraz wystawa reprodukcji ilustracji książkowych. Ich wyboru dokonał Quentin Blake, popularny twórca książek dla dzieci. Jego zdaniem ilustracje pełnią ogromną rolę w percepcji książek przez najmłodszych czytelników silnie działają na ich wyobraźnię⁴. Wielka Brytania szczyci się długą tradycją tworzenia ilustracji książkowej, poczynając od ilustracji Tennela do *Alicji w Krainie Czarów* po rysunki E.H.Sheparda do *Kubusia Puchatka*, których prace są znane i kochane przez kilka pokoleń dzieci na całym świecie. Możliwość obejrzenia reprodukcji ilustracji książkowych w dużym formacie wzmacnia ich siłę, pozwala dostrzec wszelkie subtelności szczegóły rysunku. Różnica między wypełnionym rysunkiem arkuszem opuszczającym pracownię plastyczną a pomniejszoną do rozmiarów książki ilustracją wydaje się ogromna. Ilustracje są uniwersalne i nie wymagają tłumaczenia. Oglądanie ich w innej skali, pozbawione tekstu i w ostrzejszych barwach stanowi ciekawe doświadczenie. Na wystawie znalazły się prace współczesnych twórców takich jak : Raymod Briggs, John Burningham, Lauren Child, Tony Ross czy Quentin Blade.

Wystawie *Magic Pencil* towarzyszyło kilka imprez popularyzujących literaturę i język angielski. Była to m.in. lekcja języka angielskiego przeprowadzona w czytelni Biblioteki Brytyjskiej w oparciu o wystawione książki. Podczas zajęć uczniowie opisywali wybrane ilustracje i czytali fragmenty książek. Na innym spotkaniu z młodymi czytelnikami odbył się quiz czytelniczy, sprawdzający znajomość popularnych powieści brytyjskich. Uczniowie wykazali się dużą wiedzą i w nagrodę otrzymali upominki ufundowane przez British Council. Na tym samym spotkaniu nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego, którego tematem były ulubione książki angielskie. Organizatorzy otrzymali kilkadziesiąt barwnych prac, wykonanych różną techniką. Wyłonienie laureatów było trudnym zadaniem, gdyż wszyscy uczestnicy włożyli dużo wysiłku i zapału w swoje w wykonanie swoich dzieł.

Współczesny świat dostarcza młodym ludziom wiele różnorodnych form przekazu informacji, dostępu do wiedzy i rozrywki. Dlatego książka musi konkurować już nie tylko z telewizją czy kinem, ale również z gramami komputerowymi i Internetem. Wymusza to potrzebę zastosowania nowych atrakcyjnych form animacji czytelnictwa dziecięcego.

Ogólnopolska kampania społeczna *Cała Polska Czyta Dzieciom* zwróciła uwagę na ogromne znaczenie czytania dziecku dla jego rozwoju emocjonalnego. Kształtowanie nawyków czytelniczych warto zacząć u jak najmłodszych dzieci. Pierwszy kontakt dziecka z literaturą następuje zwykle w okresie, gdy nie opanowało ono jeszcze umiejętności samodzielnego czytania.

⁴ *Magic Pencil : Children's Book Illustration Today*, katalog wystawy, Londyn 2003.

Dlatego dziecko potrzebuje „pośrednika literatury” – jest to zwykle mam, tata lub nauczyciel. Z mimiki, tonu głosu gestów dorosłego lektora czerpie dodatkowe wiadomości o ocenie zdarzeń i postaciach, przedstawionych w słuchanym utworze.⁵

Biblioteka Brytyjska dołączyła do tej akcji i zorganizowała głośne czytanie książek dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej. Do tej formy pracy z dziećmi stosuje się utwory z wątkiem narracyjnym, interesującej fabule, dostosowane do poziomu wiekowego słuchaczy. Czytanie powinno być wyraziste i sugestywne, z zachowaniem przez lektora reguł kultury żywego słowa.⁶ Aktor Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi Michał Jarmicki znakomicie wywiązał się z tego zadania, przedstawiając interpretację opowiadań Francesci Simon o przygodach Koszmarnego Karolka. W przerwach między słuchaniem poszczególnych rozdziałów dzieci odpowiadały na pytania związane z przeczytanym tekstem. Każda poprawna odpowiedź nagradzana była drobnym upominkiem. Dodatkową atrakcją spotkania było wręczenie wszystkim zaproszonym uczestnikom plaketek z ich imionami i wymyślonymi przezwiskami. Związane było to zabiegiem zastosowanym przez autorkę opowiadań, w których wszystkie postaci noszą przydomki zaczynające się od takiej samej litery, jak ich imiona. Wybór opowiadań i scenariusz spotkania został wykonany przez pracowników Biblioteki Brytyjskiej.

W ramach projektu *Magic Pencil* odbyły się również dwie prelekcje poświęcone angielskiej literaturze dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem problemów międzykulturowości. Tematem wystąpienia Małgorzaty Kołodziejczyk – eurokoordynatora Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Ursus Miasta stołecznego Warszawy były: *Picture Books we współczesnej literaturze angielskiej*. Wykłady skierowane były do bibliotekarzy i instruktorów bibliotek miejskich oraz bibliotekarzy-nauczycieli z bibliotek szkolnych. Prelekcjom towarzyszyły warsztaty, podczas których uczestnicy aktywnie wyszukiwali ilustracje w prezentowanych książkach i omawiali ich wpływ na percepcję książek.

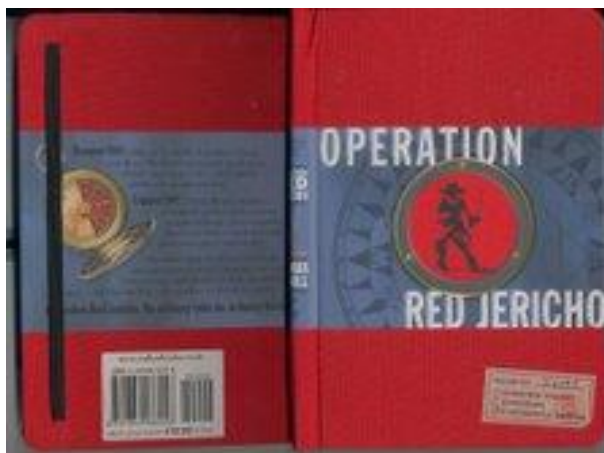
Ciekawym przedsięwzięciem była promocja debiutanckiej powieści młodego Brytyjczyka Joshuy Mowlla pt. *Operacja Czerwone Jerycho* (*Operation Red Jericho*)⁷. Joshua Mowll jest synem anglikańskiego pastora. Przełomowym momentem w jego życiu było odziedziczenie po ciotce

⁵ J. Ługowska, *Literatura dla młodego odbiorcy-„osobna” czy „czwarta?”, Ocalone królestwo. Twórczość dla dzieci – perspektywy badawcze – problemy animacji*, Warszawa 2009, s. 236.

⁶ *Ciekawe formy pracy z czytelnikiem* [online] [dostęp 26.05.2008]. Dostępny w Internecie: <http://sp6nowytarg.pl>.

⁷ J. Mowll, *Operacja Czerwone Jerycho*, Warszawa 2006.

archiwum, zawierającego stare mapy, listy i pamiętniki z egzotycznych podróży. To skłoniło go do napisania historii o przygodach kilkunastoletniej Becci i jej brata Douga. Akcja powieści rozgrywa się w latach 20-tych XX wieku, a pierwowzorem głównej bohaterki była ekscentryczna ciotka pisarza⁸.

Ryc.1 Okładka książki J. Mowlla. (Źródło własne).

Książka została wydana w sposób bardzo staranny, duży nacisk położono na część graficzną. Twarda okładka utrzymana w jasnoczerwonej tonacji ma przytwierdzona elastyczną gumkę, pełniącą rolę zakładki i swym zewnętrznym wyglądem przypomina notes. Wewnątrz zamieszczono mapy, rysunki, kopie starych listów i archiwalne zdjęcia. Polskie wydanie powieści jest identyczne jak jego angielski pierwowzór. Warszawskie wydawnictwo *Muchomor* zachowało oryginalną szatę graficzną, która stanowi integralną część powieści. Książki zabawki nie są pomysłem czasów współczesnych. Powstały w XVIII wieku w Wielkiej Brytanii, a swój pierwszy złoty wiek przeżyły pod koniec XIX wieku, kiedy rozwinęła się produkcja formy zwanej „pop-up” – z ilustracjami wyskakującymi z płaszczyzny strony.⁹ Wydawcy powieści *Czerwone Jerycho* czerpią z bogatej tradycji sztuki edytorskiej, dostosowując formę książki do potrzeb współczesnych nastolatków.

⁸ *Walter Books* [online] [dostęp 11.06.2008]. Dostępny w Internecie: <http://www.walterbooks.co.uk/Joshua-Mowll>

⁹ M. Zając, *Książki zabawki: długa historia i dzień dzisiejszy*, *Świat książki dziecięcej*. Dodatek do „Poradnika Bibliotekarza” 2008, nr 3, s. 1.

W ramach promocji powieści *Operacja Czerwone Jerycho* British Council wydrukowało w postaci broszurek pierwszy rozdział książki, który rozdano uczniom starszych klas szkoły podstawowej. Zadaniem uczniów było dopisanie dalszego ciągu przygód, jakie ich zdaniem mogły przydarzyć się głównym bohaterom. Do udziału w konkursie zgłoszono kilkanaście prac. Najciekawsze z nich zostały nagrodzone upominkami przygotowanymi przez British Council. Wśród nagród znalazły się też egzemplarze omawianej powieści i w ten sposób uczestnicy mogli porównać swoje wyobrażenia zakończenia z wersją autorską.

Do najmłodszych czytelników przeznaczony był projekt *Tell Me A Story* (*Opowiedz mi historię*). Były to cykliczne spotkania z dziećmi w wieku przedszkolnym, w których uczestniczyli także ich rodzice. Zajęcia prowadzone były przez nauczycieli anglistów i miały charakter zabawy połączonej z nauką. Podczas każdego spotkania przedszkolaki poznawały jedną krótką historyjkę, uczyły się nowych słów w języku angielskim i wykonywały rysunki związane z przeczytaną książką. Dla rodziców zaś prowadzone były warsztaty poświęcone rozwijaniu umiejętności czytania u dzieci.

British Council zajmuje się również promocją wśród młodzieży literatury popularno-naukowej i wiedzy o ochronie naturalnego środowiska. W latach 2005-2006 na terenie wszystkich bibliotek brytyjskich w Polsce miała miejsce interesująca wystawa książek z dziedziny ekologii oraz wystawa plakatów, przedstawiających zmiany klimatyczne i skutki zatrucia środowiska na wszystkich kontynentach. Projekt zatytułowany *Climate Change* połączony był z cyklem warsztatów dla uczniów szkół podstawowych. W ramach tych zajęć, odbywających się w czytelni Biblioteki Brytyjskiej uczestnicy odpowiadali na pytania quizu ekologicznego oraz budowali modele zegarów i samolotów napędzanych baterią słoneczną. Niektórzy zaś zbudowali wiatraki, wytwarzające energię elektryczną dzięki ruchom powietrza. Aby sprawdzić, czy zadanie wykonano poprawnie, zajęcia z uczniami przeniosły się na teren w pobliżu biblioteki.

Kolejną imprezą w ramach projektu *Climate Change* był wykład skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych na temat zmian klimatycznych, połączony z wycieczką do stacji meteorologicznej. Celem tego projektu było przybliżenie młodzieży problemów ekologii i wykorzystania alternatywnych źródeł energii. Po zakończeniu cyklu imprez *Climate Change* wzrosło zainteresowanie książkami z działu nauk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem ekologii.

Ryc. 2 Warsztaty *Climate Change*. (Źródło własne).

Inną ciekawą inicjatywą proponowaną przez British Council jest prowadzenie dyskusyjnych klubów książki czyli organizowanie spotkań dla grupy osób, pragnących porozmawiać o przeczytanych książkach. Klubowicze nie są znawcami literatury, ale lubią czytać i rozmawiać na temat lektury. Na spotkaniach dzielą się swoimi wrażeniami, nie prowadzą poważnych dyskusji literackich, ale raczej mówią o swoich osobistych odczuciach, związanych z omawianymi książkami. Spotkania grup czytelniczych są doskonałą formą spędzania wolnego czasu i okazją do poznania nowych ludzi, mających podobne zainteresowania.

Wzorce dotarły do nas z Wielkiej Brytanii, gdzie w ciągu ostatnich kilku lat obserwuje się stały wzrost popularności grup czytelniczych, wspomagany dotacjami rządowymi. Ministerstwo Kultury, Mediów i Sportu przeznaczyło znaczną część funduszy publicznych na projekty, mające na celu rozwój czytelnictwa.

Od roku 2004 British Council w swoich siedzibach w Warszawie i Krakowie oraz w Bibliotekach Brytyjskich organizuje działalność 11 klubów książki przeznaczonych dla dorosłych i młodzieży. W roku 2006 British Council rozpoczęło współpracę z Instytutem Książki, mającą na celu popularyzację idei klubów książki w Polsce. W ramach tej współpracy odbyło się 19 prezentacji,

podczas których pracownicy British Council i Bibliotek Brytyjskich dzielili się swoimi doświadczeniami z bibliotekarzami bibliotek wojewódzkich, miejskich i gminnych na terenie całego kraju. Podczas tych spotkań przedstawiono zasady prowadzenia grup czytelniczych oraz przeprowadzono warsztaty, pokazujące część praktyczną.

Projekt Instytutu Książki *Tu Czytamy* jest programem promocji czytelnictwa i wsparcia sektora książki, opierającym się na współpracy z instytucjami partnerskimi : szkołami, bibliotekami oraz organizacjami pozarządowymi. Projekt podzielony jest na kilka sektorów :

1. Projekty edukacyjne , adresowane do szkół i bibliotek
2. Autorski festiwal Instytutu Książki *4 Pory Książki*
3. Nagroda *Nowa Kultura Nowej Europy*
4. Inne imprezy promujące czytelnictwo w kraju

W skład programu wchodzi również organizacja działalności klubów książki na terenie całego kraju. Do udziału zgłosiło się kilkaset bibliotek. Instytut Książki zapewnia im zakup książek , druk materiałów reklamowych oraz koordynację ich działalności. Ponadto w ramach ich działalności zaplanowano możliwość zapraszania pisarzy i krytyków literackich. Instytut Książki przeznaczył na ten cel 100 tysięcy zł.

W każdym województwie działalność klubów koordynowana jest przez biblioteki wojewódzkie. Ich zadaniem jest dostarczanie bibliotekom książek oraz materiałów przygotowanych przez Instytut Książki. Są to plakaty, zachęcające do udziału w spotkaniach, ulotki oraz naklejki. Wyboru książek dokonują sami klubowicze, dla których Instytut Książki przygotował listę propozycji. Od kwietnia 2007 roku w bibliotekach publicznych całej Polski działa 228 Dyskusyjnych Klubów Książki, wśród nich są również grupy skupiające młodych czytelników, funkcjonujące w bibliotekach dla dzieci i młodzieży. Dzięki uczestnictwu w projekcie DDK czytelnicy mieli okazję spotkać się z autorami swoich ulubionych książek: Małgorzatą Musierowicz, Joanną Olech, Martą Fox czy Maciejem Wojtyszko. Spotkania autorskie są ważną formą rozbudzania zainteresowań czytelniczych i niezwykle cennym przeżyciem dla młodych czytelników. Żywe słowo zostaje wsparte bezpośrednim kontaktem słuchacza z mówiącym. Odbywa się bezpośredni dialog, wprowadzający dzieci w świat książki i czytania. Spotkania z autorem są okazją do poznania go, przez co staje się on bliższy czytelnikowi, a jego twórczość jest chętniej czytana¹⁰.

¹⁰ M. Augustyniak, *Spotkania autorskie*, „Biblioteka w Szkole” 2007, nr 2, s. 13.

Patronat nad wieloletnim programem promocji czytelnictwa *Tu Czytamy*, którego elementem są *kluby* książki, objęło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem programu jest wykreowanie mody na czytanie poprzez akcentowanie przyjemności płynącej z lektury¹¹.

Promocja literatury anglojęzycznej wśród młodzieży jest zadaniem trudnym i wymaga współpracy z nauczycielami. Dlatego pracownicy Biblioteki Brytyjskiej utrzymują stały kontakt z anglistami i bibliotekarzami szkolnymi. Wynikiem tej współpracy są organizowane lekcje biblioteczne.

„Lekcja i jej sprawne przeprowadzenie zgodne ze wskazówkami dydaktyki to podstawowa wartość współczesnego systemu dydaktyczno-wychowawczego. Od niej zależą efekty i wyniki nauczania.”¹² Lekcje biblioteczne w bibliotece brytyjskiej skierowane są głównie do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i gimnazjalnych oraz nieco rzadziej do uczniów szkół podstawowych. Ze względu na charakter biblioteki poziom zajęć musi być dostosowany zarówno do wieku uczestników, jak i do ich umiejętności językowych. Uczniowie chętnie uczestniczą w tych spotkaniach, mają bowiem możliwość zapoznania się z oryginalnym anglojęzycznym księgozbiorem. Podczas lekcji poznają działalność British Council w Polsce oraz rodzaje zbiorów Biblioteki Brytyjskiej. Wykonują również ćwiczenia praktyczne, polegające na wyszukiwaniu informacji w słownikach i encyklopediach. Do pracy z uczniami wykorzystuje się również bazy danych oferowane przez British Council. Uczniowie mogą porównać informacje dostępne w tradycyjnej encyklopedii oraz te umieszczone w elektronicznych encyklopediach i słownikach online. Dużą popularnością wśród młodzieży cieszą się kolorowe czasopisma brytyjskie, które po skończonej lekcji są bardzo chętnie przeglądane.

„Współczesne bibliotekarstwo postrzega bibliotekę jako instytucję społeczną, realizującą zadania informacyjne i dokumentacyjne, a zarazem pełniącą istotną rolę kulturotwórczą. Biblioteki traktowane są jako integralne ogniwo całego systemu oświatowego, włączone do ogólnych programów edukacyjnych i kulturalnych państwa [...] gromadząc i udostępniając utrwalone dorobek naukowy ludzkości oraz świadcząc różnego rodzaju usługi informacyjne.”¹³

Biblioteka Brytyjska realizuje powyższe zadania. Jest nie tylko magazynem książek, płyt CD i DVD, ale również ośrodkiem życia intelektualnego i kulturalnego. Odbywają się w niej imprezy, promujące literaturę i język angielski,

¹¹ *Instytut Książki* [online] [dostęp 12.06.2008]. Dostępny w Internecie: <http://instytutksiazki.pl>.

¹² J. Półturzycki, *Lekcja w szkole współczesnej*, Warszawa 1985, s. 6.

¹³ J. Kołodziejska, *Spoleczna funkcja biblioteki publicznej*, Warszawa 1976, s. 148.

takie jak spotkania autorskie, konkursy czytelnicze, wystawy książek i plakatów, wykłady oraz warsztaty. Wychodzi naprzeciw potrzebom informacyjnym swoich użytkowników, oferując im oprócz książek i czasopism możliwość bezpłatnego korzystania z Internetu i dostęp do profesjonalnych baz danych.

Młodzi czytelnicy są typowymi przedstawicielami społeczeństwa informacyjnego, dla których Internet jest najważniejszym źródłem informacji. Dlatego ważnym elementem promocji biblioteki jest strona www, na której można znaleźć m.in. katalog online, godziny pracy biblioteki czy kalendarz imprez, odbywających na tej terenie. Dodatkowe informacje wysyłane są do nich w postaci newslettera. Tą drogą użytkownicy otrzymują listę nowości czy informacje o terminach spotkań. Biblioteka nie traktuje Internetu jak konkurencji, lecz raczej sprzymierzeńca w propagowaniu czytelnictwa wśród młodych użytkowników.

Lidia Mikołajuk

**THE BOOK IN THE MODERN CHILD'S LIFE.
THE ACTIVITY OF THE BRITISH LIBRARY
TOWARDS THE YOUNG RECIPIENTS OF LITERATURE**

The British Council is the United Kingdom's international organisation for educational opportunities and cultural relations. Its purpose is to build mutually beneficial relationships between people in the UK and other countries and to increase appreciation of the UK's creative ideas and achievements. It is present in over 100 countries worldwide.

The British Council in Poland started in 1938, when its Polish office was established in Warsaw.

The organization provides access to extensive British literature and cultural resources through a countrywide network of British Libraries. The paper presents the British Library in Łódź and its projects for young readers.